

Háború és szerelem

A rendet biztosító orosz katonák némelyikét családoknál helyezték el. Így került egy nyírbogáti család otthonába egy idős és egy fiatal szovjet katona. Hitben élő református családról van szó. A két tiszta, eladó leány a szülők szemefénye. Nem ok nélkül kellett féltetni őket. A hatalom szavával azonban nem lehet játszani, a háborús rekvirálás elkerülhetetlen. Maradt hát az örködés, a vigyázás. Vasárnap reggelenként imaórára lopakodott Isten hívő népe. Nem volt veszélytelen ez sem, de ha menni kellett, hát menni kellett. A mennyei éhség kényszere ilyen.

A család két leánya sem tud ellenállni a „kísértésnek”. Közösség nélkül mi módon őrizheti meg az ifjú tisztán az ő útját? Mi pótolhatná az együttlét erejét, az ige szavát s a közös könyörgést? Félve készülődnek, a gyülekezeti teremben várják őket. Gyanakodva pillogatnak jobbra-balra, nehogy észrevegyék őket egyenruhás „vendégeik”. Ámde nem sikerül észrevétlenül kiosonniuk a kapun. A két katona nyomukba szegő-

dik. A helyzet kínos, de visszaút nincs. Nyomasztja a lányokat a tudat, hogy a közösség nyakára vezetik őket. Ebben a menetelésben mégis van valami rendhagyó: kísérőik fegyvertelenek. Belépnek a terembe, a gyülekezet nagyot néz, megtalálják a helyüket. A katonák is leülnek. Az emelvényen, a dobogón az öreg Vántus András jelenti be a reggeli igét. Hal-kan zizegnek a Szentírások lapjai. Ki-ki igyekszik meglesni a textust. Ámde a katonák sem tétlenek. Katonazubbonyuk zsebéből orosz nyelvű biblia kerül elő. Persze nem értik, hol és mit kell keresni. Nagy megkönnyebbülés a teremben. Ilyen katonák is jöttek keletről, ilyen fegyverük is van. Pont, mint a miénk: azoké orosz, édes anyanyelvükön – miénk magyarul, s nekünk ez a szó édes.

Az öreg Vántus András presbiter még az első világháborús orosz hadifogságból hozta magával az orosz nyelvtudását. S most a második világháború idején nagy szolgálatot tett vele. Volt tolmácsa a falunak és a bibliaórának. Élt is az öreg az alkalommal: oroszul köszöntötte a bibliás oroszokat, és segített kikeresni a textust, s oroszul is elmondta azt, amit magyarul. Azon a vasárnap reggelen magyarul és oroszul szállt fel az imádság a minden nyelven tudó Seregek Urának trónja elé.

Az imaóra végeztével beszélgetésre került a sor. Szinte hihetetlen, az öregebbik tiszta evangéliumi református hitűnek vallotta magát. Hát a fiatal? Ő is megszólalt: elmondta, hogyan ismerte meg az ő megváltó Urát. Még valahol orosz földön súlyosan megsebesült, s ez az öreg testvér kézbe vette sorsát. Mellette volt éjjel-nappal, ápolta, gondozta, etette. Hűséggel kitarthatott mellette. A fiatal már új, materialista „hitben” nevelték, soha nem hallott keresztyén prédikációt. Most látott egy prédikációt: egy nála jóval öregebb, falusi paraszt életét. Fog-ságba esett, a Jézus Krisztuséba, akinek fogságában – egyedül az övében – szabad lehet az ember.

Heteken át részt vettek a közösségi életben.

Petőfi szavaival élve: a virágnak megtiltani nem lehet – még háborús viszonyok között sem. A fiatal katona szíve is tüzet fogott. Titkát megosztotta az öreg Vántussal. Szerelmes lett az egyik leányba. Elmondta, hogy szívesen itt maradna, meg-nősülne, magyar földön megtanulna kaszálni, kapálni. Kérte

öreg magyar testvérét: tanácsolja őt, kihez közeledjék, ki vállalná őt házas társának? Az öreg Vántus a jövőbeli kijelölésére nem vállalkozott, de megbiztatta az ifjút: ha megmutatja, ki felé húz a szíve, ő rámondja az igen-t vagy a nem-et, a „neked”- vagy a „nem neked való”-t.

Nemcsak a szerelemnek, a háborúnak is kérlelhetetlen törvényei vannak. Jött a parancs, s tovább kellett menni, pedig a szállást adó szülők is ráálltak volna a frigyre. Az ő egyik leányuk volt a jelölt. Búcsúzni kellett, és pedig véglegesen. Csak egyetlen frigy állandó: „...eljegyezlek téged magamnak örökre” – ezt mondja az Úristen. (Hős 2,18) Az öreg Vántus atyafi modern, új házának homlokzatán könyöknyi betűvel világított a felírás: ITT HAGY LAK. Inter arma silent musae – a háborúban hallgat a költészet múzsája, ám a szerelemé nem. Csakhogy a szerelem múzsája is alá van vetve a Vántus bácsi háza feliratának.

Amikor a templomi istentiszteletekre, bibliaórákra itt-ott betévedt orosz katonákra gondolok, nem tudok szabadulni attól a fájdalamtól: hogy míg nekik volt stratégiájuk ellenünk, vajon nekünk, az egyháznak volt-e evangéliumi stratégiánk az orosz nép fiai felé? Amikor abban az időben és később is súlyos pénzeket adtak egy orosz nyelvű bibliáért, mi ingyen is kezükbe adhattuk volna Isten üzenetét, akár válaszként a Lukács 6,27.28-beli igére: „Szeressétek ellenségeiteket, jól tegyetek azokkal, akik titeket gyűlölnék, áldjátok azokat, akik titeket átkoznak, és imádkozzatok azokért, akik titeket háborgatnak.”